

Bugünden Düne Türkiye Ekonomisi

– MCU :) · 21 Haziran 2022

Merhaba Arkadaşlar,

Güzel ülkemizde iktisaden neler yaşandı ve yaşanıyor; Allah'ın izniyle bu yanlış algılanma riski çok yüksek yazı dizime devam ediyorum.

Türkiye'miz dünyada sekiz komşulu tek ülkedir.

Türkiye'miz iki kıtayı birbirine bağlayan tek ülkedir.

Türkiye'miz doğu ve batı kültürünü içine sindirerek mevcudiyetini sürdürülebilir kılan tek ülkedir. Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Atatürk bizlere Batı medeniyetini yakalayıp geçmeyi ulusal hedef olarak koymuş, diğer taraftan laik felsefe ile ümmet olgusunun bir arada yaşanılabilir olmasını mümkün kılmış yegane dünya lideridir.

Türkiye'miz bir günde dört mevsimin yaşanabildiği, muhteşem yeraltı ve yerüstü zenginliklere sahip, büyük doğal felaketlere karşı neredeyse coğrafi korumalı topraklarda hüküm süren ender ülkelerden birisidir.

Daha pek çok özelliğe sahip olan ülkemiz dünyada hiç abartısız en önemli stratejik ve jeopolitik bir coğrafyada konumlanmıştır. Ticari açıdan da başta İstanbul olmak üzere tam bir cazibe merkezidir. Atatürk'ün ardından Cumhuriyet Tarihi boyunca bu farkındalığa en büyük ve içi dolu dolu önem atfederek istikrarlı bir şekilde tüm dünyanın gözleri önünde hayat veren lider ise mevcut Cumhurbaşkanımızdır. Her açıdan kendi ayakları üzerinde durabilen ve gün geçtikçe diğer ülkelere ekonomik bağımlılığı azalan ülkemizin bu yükselişi dünyanın beşten büyük olduğunun temel göstergesidir. Ekonomi hakkında maalesef siyasete girmeden bazı başlıkları izah etmek hakikaten mümkün değil. Umarım bunun altından kalkabilirim. :))

Dünya ekonomilerinin dinamiklerine yön veren en önemli iktisadi kuram ve uygulamalarının, banka, çek, para, bono, senet, hazine, para ve maliye politikalarının kökeni Selçuklu ile başlayıp Osmanlı ile kurumsallaşan süreçlere dayanır. Yedi yirmi dört verip verdiğimiz A.B.D. eyalet sistemini ve yapılandırmasını Osmanlı İmparatorluğu ticaret, hukuk, siyasi organizasyon temelleri üzerine kurmuştur. Elbette zaman içerisinde tüm bunlar evrilmiştir ama temel gerçekten sağlamdır. Osmanlıya hakim olan şer'i düzen başta Venedikli ve diğer gayrimüslim tebaa tarafından İsviçre hukukuna kendilerine uyarlanarak taşınmış ve Cumhuriyet döneminde tekrar yenilenmiş versiyonuyla Avrupa'dan ithal edilmiştir . Muhasebe uygulamaları, dış ticaret teknikleri, merkez bankacılığı, yerel ve uluslararası

bağımsız denetim, kredi notu kuruluşları hep Osmanlı'dan izler taşır. Bunları benim şahsen kanıtlamam mümkün değil, tüm bu neticelere uzun yıllardır yurt dışında süregelen iş ilişkilerim nedeniyle vardım ve bire bir yaşadığım tecrübelerime dayanarak yazıyorum. “ dır, dir, tır, tir” gibi kesinlik içeren ifadeleri yazım dilinde kolaylık olsun diye kullanıyorum. Görmediğim, tanık olmadığım hiçbir duyum ve söylemi bu yazı dizimde kullanmayacağım. Yanılma paylarım ile birlikte sizlerle paylaşacağım, nedenselliklerini izah edeceğim.

Takip eden birkaç bölümde arz, talep, fiyat, para, mal piyasası, hizmet piyasası, para piyasası, ithalat, ihracat, gelir bölüşümü, enflasyon, devalüasyon, banka, faiz, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, FED (Amerikan Merkez Bankası), döviz, kur, dolar, Euro, vergi, milli gelir, üretim, tüketim, swap, zorunlu karşılık gibi çok temel bazı kavramları akademik kaynaklara dayanarak ve fakat kendi basit, anlaşılır kelimelerimle açıklamaya çalışacağım. Aksi takdirde ülke ekonomisinde olan bitenleri anlatamam.

Şimdilik genel anlamda şunu söyleyebilirim ki; basın ve sosyal medyada muazzam bir bilgi kirliliği var. İktidarda da muhalefette de algı yönetimi almış başını gidiyor. Kim haklı kim haksız çözmek neredeyse mümkün değil.

Bu yazımdan bir fayda umacak iseniz tüm ön yargılarınızı bir kenara bırakmanız gerekiyor, değilse kendim yazıp kendim okumuş olurum. Lütfen siyasi görüşlerinizi bir kenara bırakın. Zira özellikle ekonomik söylemlerde iktidar da muhalefet de teorik olarak haklılar. Hiçbir politikacı rakamsal verileri çarpıtmıyor, sadece lehine olan kısımları kullanıyor. Merkez Bankası sıfırı tüketti, ekside diyen de yüzde yüz haklı, milyarlarca dolar rezerv var diyen de yüzde yüz haklı. Enflasyon %70 diyen de haklı, % 300 diyen de haklı. Resime baktıkları tarafa hizmet eden verileri kullanıyor her iki kesim de. İlla ki birilerinin yalan söylemesi gerekmiyor. Bunları size basında yer alan rakamlar üzerinden kanıtlayacağım ilerleyen bölümlerde.

Devlette süreklilik esastır, biz muz cumhuriyeti değiliz, rakamsal verilerin büyük bir bölümü birkaç asırlık geçmişe dayanır, üstüne konula konula gelir. Bu verilerle kimse oynayamaz, oynayan kendi ipini çeker, sistem darmadağın olur. Sadece belirttiğim üzere farklı pencerelerden bakıp işlerine gelen verileri bir takım algı kurnazlıklarıyla kullanıyorlar ama yalan yok, ne muhalefette ne de mevcut yönetimde. Tabii ki mesnetsiz abuk subuk asparagas haberlerden bahis bile etmeyeceğim.

Haydi hayırlısı diyelim şimdilik ...

Gece devam etmeye çalışacağım.

Selam ve saygılarımla.

çağatay